



Inriktningsbeslut Strategisk plan och budget 2018-2020

Kommunstyrelsen

Innehåll

Inledning.....	4
Omvärldsanalys och utmaningar	4
Kommunfullmäktiges styrkort.....	5
Målbilder Lidköping 2030	5
Mål 1 Lidköping 2030 - Erkänt god livskvalitet, hälsosam miljö och bra service för alla gör att fler flyttar till Lidköpings kommun och vi är minst 45 000 lidköpingsbor.....	5
Mål 2 Lidköpings kommun är en mötesplats som har fördubblat antal besökare.	6
Mål 3 Det ska finnas jobb inom räckhåll för alla som vill bo i Lidköpings kommun och kommunikationer till och från Lidköpings kommun så man kan ta sig till och från utbildning och arbete	6
Strategi: Kunden/brukaren i fokus	7
Framgångsfaktor: Flexibla tjänster med individen i fokus	7
Strategi: Lokal utveckling i ett globalt perspektiv	8
Framgångsfaktor: Möjlighet till en hållbar livsstil.....	8
Framgångsfaktor: Attraktiv utbildning och arbetsmarknad.....	9
Framgångsfaktor: Ett varierat och hållbart näringsliv	9
Framgångsfaktor: Varierat boende i attraktiva miljöer	10
Framgångsfaktor: Bra kommunikationer	10
Framgångsfaktor: En attraktiv destination.....	11
Strategi: En organisation i framkant.....	11
Framgångsfaktor: Engagerade medarbetare, god ekonomi och hög kvalitet	12
Framgångsfaktor: Tidiga samordnade insatser som förebygger utanförskap	12
Framgångsfaktor: Gränsöverskridande samverkan.....	13
Ekonomisk omvärldsanalys.....	18
Ekonomisk utveckling – i ett kortare perspektiv	18
Ekonomisk utveckling	18
Långtidsprognos för Lidköpings kommun	21
Ekonomiska planeringsförutsättningar	21
Kommunalskatt och kommunalekonomisk utjämning.....	21
Kommunalskatt	21
Kommunalekonomisk utjämning	22
Skattesats	22
Förändring av skattesatsens storlek.....	22

Finansiella intäkter och kostnader	22
Finansiella intäkter	23
Krediter och räntekostnader kommunen	23
Intäkter och kostnader internbanken	23
Borgensavgift	23
Finansnetto – budget i balans?	24
Beräkningsförutsättningar	24
Volymförändringar i verksamheterna	24
Elpriser	25
Personalkostnadsökningar	25
Inflationsuppräkning intäkter och övriga kostnader	25
Externa hyror	26
Interna hyror	26
Internränta	26
Resultatbudget	26
En hållbar ekonomisk utveckling	27
Budgetramar nämnderna 2018-2020	28

Inledning

Styrprocessen är den process där målen för verksamheterna beslutas samtidigt som resurserna fördelas. Syftet är att förbättra verksamheten och förverkliga kommunens vision ”Lidköping - en välkomnande och hållbar kommun”. Inriktningsbeslutet fungerar som ”stafettpinne” som kommunstyrelsen härmed överlämnar till nämnderna, att ha som utgångspunkt för nämndens arbete med strategisk plan och budget 2018-2020.

Hösten 2012 gjordes en omvärldsanalys i Lidköpings kommun, där övergripande samhällstrender och trender inom kommunernas verksamheter analyserades i kommunens perspektiv. Utifrån denna formades sedan 11 stycken utmaningar som kommunen möter genom att i styrkortet uttrycka målsättningar för verksamheterna och mäta genom styrkortets indikatorer. Enligt kommunallagen ska såväl verksamhets- som finansiella mål utvärderas. Styrkortets indikatorer motsvarar dessa lagkrav. Inför SPB 2019-2021 planeras en ny omvärldsanalys.

Inriktningsbeslutet omfattar förutom ovanstående, även ekonomiska planeringsförutsättningar och uppdrag till nämnderna.

Omvärldsanalys och utmaningar

I den omvärldsanalys som gjordes inom Lidköpings kommun hösten 2012 identifierades ett antal trender som kommer att ha stor påverkan på kommunens verksamhet.

Utifrån visionen och målbilderna för Lidköpings kommun år 2030 prioriterades tio utmaningar som alla har stor betydelse för kommunen. Dessa utmaningar innehåller både möjligheter som vi kan utveckla och hinder som vi måste hantera.

Utmaningarna har använts som underlag för att ta fram aktuella framgångsfaktorer och indikatorer i kommunfullmäktiges styrkort.

De elva prioriterade utmaningarna:

- Att planera samhället för att möjliggöra en socialt och miljömässigt hållbar livsstil för kommuninvånarna
- Att satsa på tidiga, förebyggande och samordnade insatser för barn samt för vuxna i riskzonen för utanförskap
- Att skapa förutsättningar så att alla elever klarar grundskola och gymnasium. Motivera fler ungdomar till eftergymnasiala studier för att matcha kraven från en framtida arbetsmarknad
- Att attrahera fler företag att etablera sig i Lidköping och skapa fler arbetstillfällen
- Att planera för bostäder så det räcker till 45 000 invånare år 2030 och att erbjuda varierande boendeformer
- Att utveckla infrastruktur och kommunikationer genom att satsa på kollektivtrafik, Kinnekullebanan, E20, väg 44, bredband och hamn.
- Att anpassa den kommunala servicen till att invånarna blir fler, att andelen äldre ökar och för att integrera nya invånare.
- Erbjuder kommuninvånarna flexibla tjänster utifrån individuella behov.
- Att använda kommunens resurser så att de långsiktiga politiska målsättningarna om en hållbar utveckling kan uppfyllas.
- Att skapa ökad effektivitet i alla verksamheter genom systematiskt kvalitetsarbete.

- Att utveckla samverkan/samarbete/samgående inom fler områden och med fler partners, såväl internt som externt, lokalt som globalt

Kommunfullmäktiges styrkort

Vision - Lidköping en välkomnande och hållbar kommun

Vi vill att Lidköpings kommun ska uppfattas som en välkomnande kommun, både att besöka, bo och verka i. Vi vill också skapa det hållbara Lidköping. Därför har Lidköpings kommun beslutat att hållbar utveckling ska genomsyra all verksamhet och långsiktigt planering.

Hållbar utveckling innebär att uppfylla människors behov idag utan att begränsa kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. För att uppnå det krävs att vi har ett globalt perspektiv. Hållbar utveckling handlar om mänsklig välfärd och utveckling, men också om en väl fungerande ekonomi och en hälsosam och livskraftig miljö. Alla politiska beslut ska utformas på ett sätt som beaktar de sociala, miljömässiga och ekonomiska konsekvenserna i ett längre tidsperspektiv.

- Social hållbarhet är målet med hållbarhetsarbetet. Det handlar om delaktighet, hälsa, utvecklingsmöjligheter och god livskvalitet för alla.
- Miljömässig hållbarhet är de av naturen givna gränserna för att bygga ett hållbart samhälle. Dessa gränser handlar om resursanvändning och miljöbelastning.
- Ekonomisk hållbarhet är medlet för att uppfylla basbehoven och tillgodose kraven på hållbarhet och god livskvalitet. Samtidigt ska den ekonomiska hållbarheten också säkerställa kommande generationers möjligheter att få samma service.

För att närma oss visionen ”Lidköping – en välkomnande och hållbar kommun” samt uppnå målområdena för år 2030 har kommunens politiker valt tre strategier som är prioriterade att arbeta med:

- Kunden/Brukaren i fokus
- Lokal utveckling i ett globalt perspektiv
- En organisation i framkant

Det finns också tio framgångsfaktorer som anger vad som krävs för att Lidköping ska lyckas nå vision och målbilder. Indikatorerna visar om vi är på rätt väg. Ingångsvärdena för de flesta indikatorer är från 2014 om inte annat anges.

Målbilder Lidköping 2030

Målbilder Lidköping 2030

Mål 1 Lidköping 2030 - Erkänt god livskvalitet, hälsosam miljö och bra service för alla gör att fler flyttar till Lidköpings kommun och vi är minst 45 000 lidköpingsbor.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Nybyggande - antal nybyggda lägenheter och småhus per	1,6	2,1	2,2	2,3	IV=Genomsnitt för 2009-2014. Motsvarande för riket 1,7.	KS, SBN, AB

1000 invånare					Lidköpings genomsnitt 2013-2015 var 1,0 och i nivå med riket.	Bostäder
Befolkningsutveckling (ökning antal)	347	420	440	450	Målvärden föreslås utifrån att målet om 45000 år 2030 ska uppnås.	Samtliga
Medborgare som är nöjda med Lidköping som plats att bo och leva på (index 0-100)	73	Im*	75	Im*	Lidköping placerar sig topp 10 i Sverige. 75 är en hög nivå. Källa=Medborgarundersökningen genomförs vartannat år.	Samtliga
Medborgare som är nöjda med kommunens verksamheter (index 0-100)	65	Im*	68	Im*	Källa=Medborgarundersökningen genomförs vartannat år.	Samtliga

Im*=ingen mätning

Mål 2 Lidköpings kommun är en mötesplats som har fördubblat antal besökare.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Gästnätter	58 205	75000	76500	77900	Reviderade målvärden för 2018 och 2019. Utifrån att målet om fördubblat antal besökare år 2030 ska uppnås. Utgångsläget som ska fördubblas är 55000 gästnätter år 2009.	Destinations-bolaget och KFN

Mål 3 Det ska finnas jobb inom räckhåll för alla som vill bo i Lidköpings kommun och kommunikationer till och från Lidköpings kommun så man kan ta sig till och från utbildning och arbete.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Inpendling (%)	-7	-6	-7	-7		KS
Utpendling (%)	28	28	29	29		KS
Demografisk försörjningskvot	0,79	0,78	0,78	0,78	Summan av antal personer 0-19 år och antal personer 65 år och äldre dividerat med antal personer 20-64 år. Ju högre tal detta mått visar, desto tyngre är försörjningen för dem som befinner sig i åldersgruppen 20-64 år. Utfallet 2014 var 0,79.	KS
Arbetslöshet (%)	7,2	6,0	6,0	6,2	Enligt Arbetsförmedlingens beräkningar för Riket bedöms det en fortsatt minskning 2017 till 6,6 %. Kommande år åter öka, 2018 till 6,7 %, 2019 till 7,1 % och 2020 till 7,5 %. Lidköping har historiskt haft ett lägre värde än Riket. Det lägre värdet motiveras också kommunens satsningar. Källa: Arbetsförmedlingen "Prognos för utbetalningar 2016-2020" 2016-05-03.	SAN, UTN, BSN, KS
Skattekraft (%) (iv 2013)	96,5	96,9	97,1	97,1	Svårt att påverka men ett mått att följa. Utfallet 2015 sämre än tidigare år.	KS

Strategi: Kunden/brukaren i fokus

För oss som arbetar inom Lidköpings kommun står alltid kunder och brukare i fokus. Det är dem vi är till för och det är deras behov vi ska tillgodose. Lidköpings kommun ska ha en hög tillgänglighet och öppenhet för kunderna/brukarna och ge dem ett gott bemötande. Delaktigheten och nöjdheten hos kunderna/brukarna ska öka.

Framgångsfaktor: Flexibla tjänster med individen i fokus

Vi ska anpassa den kommunala servicen till att invånarna blir fler, att andelen äldre ökar och för att välkomna och integrera nya invånare. Vi ska anpassa de kommunala tjänsterna utifrån individuella behov. Kunderna ska ges ett gott bemötande, erbjudas hög tillgänglighet och god kvalitet. Vi vill att alla invånare och brukare ska vara nöjda med den service och de tjänster som Lidköpings kommun tillhandahåller.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Tillgänglighet (Andel kommuninvånare som upplever att det är lätt att komma i kontakt med personal i Lidköpings kommun) (Betygsindex 0-10)	7,0	Im*	7,5	Im*	Upplevelsen av kommunens tillgänglighet borde öka i relativt snabb takt, när Kontaktcenter blir allt mer etablerat och får ett allt större ansvar.	Samtliga
Andel besvarade samtal inom 60 sek. (%)	62	75	80	90	Föreslår att använda en annan mätning som görs i flera kommuner för att få en jämförbarhet, SKL's servicemätning som ingår i KKIK. Mätningen sker på kommunens huvudnummer. Införandet av kontaktcenter ska bidra till ökade målvärden.	KS
Andel ärenden som löstes direkt av kontaktcenter	37,2	45	50	60	Förslag på ny indikator. IV är ett medelvärde från starten av kontaktcenter 2016	KS
Eblomlådan: Ledning, arbetssätt och metoder för digital utveckling. (medelvärde 0-3) (iv 2015)	1,8	1,8	1,9	2,0	EBlomlådan är framtagen av SKL och är ett verktyg för att skapa överblick och underlag över kommunens arbete med digital service och verksamhetsutveckling. Denna indikator byter namn från tidigare "Verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering".	Samtliga
Eblomlådan: Digitala välfärdstjänster (medelvärde 0-3) (iv 2015)	1,8	2,0	2,1	2,2	En digital tjänst är en tjänst som utförs helt eller med stöd av digitala verktyg. I sin mest utvecklade form utförs tjänsten med digitala verktyg i alla delar. Tjänsten kan vara helt automatiserad.	Samtliga
Delaktighet (Kommuninvånarnas upplevda delaktighet och inflytande) (Index 0-100)	51	Im*	53	Im*	Utfallet 2015 var 49. Källa=Medborgarundersökningen genomförs vartannat år.	Samtliga
Bemötande (Andel kommuninvånare som	7,4	Im*	7,5	Im*	Utfallet 2015 var 7,1. Lidköping har i relation till andra ett bra	Samtliga

upplever att de får ett bra bemötande av kommunens personal) (Betygsindex 0-10)					betygsindex och fokus bör vara att bibehålla denna höga nivå. Källa=Medborgarundersökningen genomförs vartannat år.	
Kundnöjdhet - Alla förvaltningar genomför kundundersökningar enligt kommungemensam rutin (%)	66	100	100	100	Ambitionen är att alla förvaltningar genomför kundundersökningar minst en gång per år	Samtliga
Sammanvägda indikatorer (SI) för respektive nämnd		2	2	2	Ett målvärde på 2 innebär förbättrade resultat i de underliggande indikatorerna.	Samtliga

*Im = Ingen mätning

Strategi: Lokal utveckling i ett globalt perspektiv

Lidköpings kommuns utveckling av lokalsamhället ska bygga på omvärldskunskap, lokala förutsättningar och delaktighet. De tre målbilderna för Lidköpings kommun år 2030 visar alla på kommunens vilja att utvecklas.

Framgångsfaktor: Möjlighet till en hållbar livsstil

Vi ska planera samhället så vi gör det möjligt för kommuninvånarna att ha en social-, miljömässig- och ekonomiskt hållbar livsstil. Vi ska arbeta för en god miljö både lokalt och globalt. Viktiga delar i det arbetet är energi, klimat, resurshushållning och den fysiska planeringen. Vi ska arbeta hälsofrämjande och förebyggande för att uppnå en god och jämlik folkhälsa. I en hållbar livsstil ingår att alla ska ha tillgång till ett rikt och brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Genom att satsa på tidiga och samordnade insatser för barn och vuxna så kommer färre personer att hamna i riskzonen för utanförskap. Alla ska ha möjligheten att vara delaktiga i den demokratiska processen och utvecklingen av samhället. Det ska vara tryggt och säkert att leva i Lidköpings kommun. Vi ska arbeta förebyggande och samtidigt ha en beredskap för att hantera allt från små olyckor till stora katastrofer.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Klimatpåverkan (sammanvägd indikator)		2	2	2	Indikatorn består av tre underindikatorer som berör energianvändningen i geografiska Lidköping och finns med i ”Plan för energi och klimat”. Målvärde 2 innebär att utfallen för indikatorerna utvecklas på ett sådant sätt att målvärdena för de underliggande indikatorerna kan uppnås 2020.	Samtliga
Miljörankring	52	20	20	20	Målsättningen är att vi ska vara en av de tjugo bästa kommunerna i Sverige i miljörankingen genom arbetet med Miljöplan för Lidköpings kommun. Senaste utfallet är 2016 och Lidköping placerade sig på plats 27.	Samtliga
Trygghet - Andelen medborgare som känner sig trygga (%)	68	Im*	68	Im*	Utfall 2015 var 59. Revidering av målvärdet för 2019. Källa=Medborgarundersökningen genomförs vartannat år.	Samtliga
Antal personer per 1000 invånare vårdade i slutenvård pga skada (iv 2013)	11,2	10,4	10,2	10,2	Ambitionen är en nedåtgående och avstannande riktning.	Samtliga

Ohälsotalet (20-29 år)	19,0	19,0	19,0	19,0		
Sjukpenningtal kvinnor (16-64 år)	14,1	14,0	14,0	14,0	Sjukpenningtalet: Ersättningar som ingår är Sjukpenning och rehabiliteringspenning. Måttet baseras på antalet utbetalda nettodagar. Ambitionen är att utvecklingen ska avstanna.	Samtliga
Sjukpenningtal män (16-64 år)	8,0	8,0	8,0	8,0		Samtliga
Hur medborgarna ser på sina fritidsmöjligheter. (betygsindex 0-100)	74	Im*	73	Im*	Utfallet 2015 = 73 vilket är en hög nivå i relation till andra kommuner, målet är att bibehålla den höga nivån. Källa=Medborgarundersökningen genomförs vartannat år.	KFN, SBN
Antal individer som är utan bostad	34	35	35	32	Efterfrågan fortsätter att öka mer än vad tillgången kommer att göra. Vräkningsförebyggande arbete och förväntad ökning i bostadsbyggande bör ge en förbättring i målvärdet senast 2020. En ny rikstäckande inventering av hemlöshet kommer att göras 2017/18.	SAN, VON, AB, Bostäder
Andel av hur många anvisade som bor kvar i kommunen efter avslutad etableringstid (%) (iv 2015)	79	100	100	100	Ny indikator. iv värdet beräknas från ankomst 2012 + etableringstid 2 år + 1 år efter = 2015	SAN, SBN, AB, Bostäder

*Im = ingen mätning detta år

Framgångsfaktor: Attraktiv utbildning och arbetsmarknad

Utbildning är nyckeln till arbete, hälsa och ett bra liv. Vi ska skapa goda förutsättningar redan från förskolan så att alla elever klarar grundskola och gymnasium. Vi ska motivera fler ungdomar till eftergymnasiala studier för att matcha kraven från en framtida arbetsmarknad. Det ska också finnas möjligheter till det informella livslånga lärandet och fritt kunskapsökande. Internationella kontakter ger ett lärande som förbereder för ett mer globalt samhälle.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Ungdomsarbetslöshet, öppen och i program (%)	16,1	14,0	14,0	14,0	Följer prognosen för arbetslöshetsutvecklingen nationellt.	(TSI-org.)*
Befolkningens utbildningsnivå (andel av bef med eftergymnasial utb) (%)	35,4	38	39	40	Målvärdena är baserad på SCB:s prognos. Med tanke på flyktingsituationen i världen är indikatorn svårprognostiserad.	KS, UTN, BSN, SAN
Etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter avslutad gymnasieutbildning (%)	66,7	74	74	74	Ingångsvärdet från 2011. Siffrorna publiceras vecka 27 med två års eftersläpning, dvs år 2015 publiceras siffror för 2013.	BSN, UTN, KS, SAN

*TSI-org består av SAN, UTN, BSN, KS, KFN, VON

Framgångsfaktor: Ett varierat och hållbart näringsliv

Vi skall skapa goda förutsättningar för att göra Lidköping till en särskilt attraktiv kommun för företag, entreprenörer, investerare och människor med idéer som vill starta och driva företag. Vi skall stimulera nyföretagande, utveckling av befintliga företag och attrahera fler företag att etablera sig i Lidköping. Genom att utveckla ett varierat näringsliv minskar samhällets sårbarhet för förändringar i omvärlden.

Indikator	IV	Mål	Mål	Mål	Ansvarig
-----------	----	-----	-----	-----	----------

		2018	2019	2020		
Antal nya företag per 1000 invånare	4,2	4,8	5,0	5,1		KS
Ranking företagarkommun	160	70	65	60	Årets företagarkommun är baserad på UC-data för aktiebolag som lämnat bokslut två år i rad. Mäter tillväxt från år till år.	KS
Antal nya etableringar	10	16	20	30		KS
Näringslivsklimat (Nöjd kund index 0-100)	68	72	75	80		SBN, KS, MBN

Framgångsfaktor: Varierat boende i attraktiva miljöer

Målet är att Lidköpings kommun år 2030 ska ha 45 000 invånare med god livskvalitet och i hälsosam miljö. Det ställer stora krav på byggandet av bostäder, både vad gäller yttre miljö, energieffektivitet och sunda materialval. Det behöver finnas ett brett utbud av lediga bostäder och byggklara tomter. För att locka fler människor att flytta till Lidköpings kommun är det viktigt att vi kan erbjuda ett varierat boende i attraktiva miljöer. Med varierat boende menas variation i storlek, upplåtelseform och läge. Attraktiva miljöer omfattar bostadens läge i förhållande till omgivande miljö, arbete, kommunikationer och service.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Nöjdhet bostadsplanering (Andel som i medborgarundersökningen svarar att de är nöjda med hur det planeras för bostäder (betygsindex 0-10))	5,8	Im*	6,0	Im*	Utfall 2015 var 5,6	KS, SBN, AB Bostäder
Antal lediga småhustomter	0	30	60		Indikatorn föreslås av SBN att tas bort från styrkortet.	KS, SBN
Antal bostäder i nya antagna detaljplaner	210	90	350		Indikatorn föreslås av SBN att flyttas från KF styrkort till SBN:s styrkort.	KS, SBN
Antal lägenheter som är trygghetsbostäder	106	288	318	318	Biståndsbedömda servicelägenheter (antal 59) och kommunala pensionärslägenheter (antal 50) behöver ställas om till trygghetsboende. Det blir enklare för den äldre när det finns färre boendeformer att välja mellan. Dessa 109 lägenheter finns redan i bostadsbeståndet så nytillskottet av trygghetsbostäder fram till 2020 bedöms vara ett 100-tal.	VON, SBN, AB Bostäder

Im* = ingen mätning detta år

Framgångsfaktor: Bra kommunikationer

Det ska finnas bra kommunikationer så att det är möjligt att pendla till och från Lidköpings kommun för utbildning och arbete. Kommunikationerna ska vara samhällsekonomiskt effektiva och långsiktigt hållbara med hänsyn till bland annat miljö, säkerhet och tillgänglighet. Det är viktigt för Lidköpings kommun att utveckla infrastruktur och kommunikationer genom att i samarbete satsa på kollektivtrafik, Kinnekullebanan, E20, väg 44, bredband och hamn.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Antal resande med kollektivtrafik, tätort (iv 2013)	239087	256700	259200	261800	Trenden från 2014 är en fortsatt ökning av resandet. Målvärdet justeras för 2018 och 2019 med 1% utifrån prognosen för 2016	KS
Antal resande med Kinnekulletåget	360627	386000	386000	286000	Kapacitetstaket för banan beräknas vara nått varför ingen ökning av	KS

					resandet förväntas	
Antal resande med region och lokaltrafik	832088	795000	795000	795000	Målvärdet är satt utifrån oförändrad antal resande under planperioden.	KS
Antal resande med Expressbuss (Linje 1)	647694	612900	619000	625200	Målvärdet justeras för 2018 och 2019 med 1% utifrån prognosen för 2016	KS
Medborgarnas nöjdhet med kommunikationer (Betygindex 0-100)	57	Im*	63	Im*	Medborgarundersökningen 2015 redovisar ett värde på 63. Föreslår oförändrat målvärde för perioden. Målvärdet går inte att helt jämföra bakåt i tiden.	KS
Tillgång till bredband, hushåll 100 Mbit/s (%) Prel övergå till TSN samt revidera målvärde	41	75	85	90	Indikatorn föreslås flyttas till TSN:s styrkort. Målvärdet ligger i linje med den utbyggnadstakt som kommunen beslutat om. Bredbandsutbyggnaden pågår just nu och ligger i fas med målen.	TSN
Tillgång till bredband, företag 100 Mbit/s (%)	38	75	85	90	Indikatorn föreslås flyttas till TSN:s styrkort. Målvärdet ligger i linje med den utbyggnadstakt som kommunen beslutat om. Bredbandsutbyggnaden pågår just nu och ligger i fas med målen.	TSN

Im* = ingen mätning detta år

Framgångsfaktor: En attraktiv destination

Lidköpings kommun ska till år 2030 ha utvecklats till en mötesplats med fördubblat antal besökare. Det finns redan flera välkända besöksmål i kommunen som bidrar till attraktiviteten. Utbudet av besöksmål, kultur- och fritidsevenemang ska utvecklas, och det ska vara brett och tillgängligt för alla. Det är viktigt att arbeta utifrån ett helårsperspektiv genom att satsa på både fritidsresenärer och affärsresenärer. För att lyckas krävs det samverkan mellan olika aktörer. Det krävs också ett välkomnande värdskap, digital tillgänglighet för information och bokning och bra kommunikationer för att resa hit. Ett steg på vägen är att tillsammans inom Biosfärsområdet Vänerskärgrården med Kinnekulle arbeta för en hållbar besöksnäring.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Kommentar	Ansvarig
Handelsindex	105	108	110	115	Handelsindex beskriver faktisk omsättning dividerat med försäljningsunderlaget och är ett mått på hur mycket av konsumtionen som görs hos butikerna inom kommunen. Ett index lägre än 100 innebär att kommunen har ett utflöde av konsumtion och index högre än 100 innebär ett inflöde.	KS, SBN
Ranking Sveriges Friluftskommun (iv 2013)	59	7	5	1	Senaste placering år 2016=40	KS, KFN, SBN

Strategi: En organisation i framkant

Lidköpings kommun ska vara en organisation i framkant. Vi ska använda kommunens resurser på ett effektivt sätt så att de långsiktiga politiska målsättningarna om en hållbar utveckling kan uppfyllas. Våra verksamheter ska arbeta systematiskt med kvalitets- och förbättringsarbete vilket medför att vi använder vår tid och våra resurser på bästa sätt. Vi ska göra rätt saker på rätt sätt.

Framgångsfaktor: Engagerade medarbetare, god ekonomi och hög kvalitet

Engagerade medarbetare, en god ekonomi och hög kvalitet är förutsättningar för att Lidköpings kommun ska vara en effektiv organisation i framkant. Med ett gott ledar- och medarbetarskap får vi arbetsplatser som attraherar kompetenta medarbetare.

Hållbar resursanvändning och god ekonomisk hushållning innebär att vi ser till att resurserna på både kort och lång sikt räcker till att utföra den service som medborgarna har rätt till och efterfrågar. Det innebär också att inga resurser överutnyttjas vare sig ekonomiskt, miljömässigt eller socialt. Vi ska erbjuda kostnadseffektiva tjänster av hög kvalitet. Vi ska skapa ökad effektivitet i alla verksamheter genom ett systematiskt kvalitetsarbete.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020		Ansvarig
Medarbetarengagemang (HME)	82	81	Im*	82	Utfall 2016 – 80 Målvärdet för 2018 revideras. Mer realistisk målbild utifrån senaste utfall.	Samtliga
Möjligheter till kompetensutveckling för medarbetarna (betygsindex 0-5)	3,7	3,8	Im*	3,8	Ambition att bibehålla den höga nivån. Utfall 2016 – 3,7	Samtliga
Sjukfrånvaro (%)	5,2	6,0	6,0	6,0	Utfall R12 ca 6 % halvårsskiftet, målvärdet för 2018 och 2019 revideras. Utifrån förändrade regler i socialförsäkringen gällande långtidssjukskrivningar är tidigare målsättning inte realistisk. Kommunen ligger lägst i Skaraborg.	Samtliga
Andel tillsvidareanställda med en heltidstjänst i grunden (%)	63	85	85	85	Ökning kommer ske inom Vård- och omsorg under 2017 vilket påverkar förutsättningarna att nå målvärdena framåt.	Samtliga
Ledarskapsindex (betygsindex 0-5)	4,0	4,0	Im*	4,0	Utfall 2016 – 3,9 Reviderat målvärde 2018 utifrån utfallet 2016.	Samtliga
Överskott i % av skatter och bidrag över rullande treårsperiod.	-2,8	1	1	1		KS
Budgetföljsamhet (%) (iv 2015)	1,5	1+/-	1+/-	1+/-		Samtliga
Internkontroll genomförd (%)	100	100	100	100		Samtliga
Resultat Kommunkompassen (poäng av max 800)	549	600	Im*	630	Senast mätningen år 2014 nådde Lidköping 549 poäng, vilket var en tydlig förbättring gentemot mätning 2011 då vi nådde 487 p. Nästa mätning planeras 2018 = målvärde 600.	Samtliga
Miljöledning (Sammanvägd indikator)		2	2	2	Består av åtta underliggande indikatorer som visar kommunens utveckling för effektiv energianvändning, soletproduktion, miljömärkta produkter samt kommunanställdas syn på miljöarbetet.	Samtliga

Im* = Ingen mätning detta år

Framgångsfaktor: Tidiga samordnade insatser som förebygger utanförskap

Vi ska satsa resurser på tidiga, förebyggande och samordnade insatser för barn och vuxna som är i riskzonen för utanförskap. Genom att prioritera tidiga insatser använder vi kommunens resurser på ett långsiktigt och hållbart sätt. Vi undviker mänskligt lidande och får ett samhälle där alla är delaktiga.

Indikator	IV	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020		Ansvarig
Närvaro i grundskolan (%)	93	95	95	95		(TSI-org)*
Närvaro i gymnasieskolan (%)	86,1	88,1	88,6	88,6		(TSI-org)*
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov (nationella prov) och som har klarat alla delprov i svenska, svenska som andraspråk och matematik (%)	65	78	78	78		(TSI-org)*
Elever i åk 6 med lägst betyget E i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor (%)	94	95	95	95	Ändras till alla ämnen som eleven läser	(TSI-org)*
Elever i åk 9 som uppnått målen i alla ämnen, andel	84,7	84	84	84		(TSI-org)*

*TSI-org består av SAN, UTN, BSN, KS, KFN, VON

Framgångsfaktor: Gränsöverskridande samverkan

I Lidköpings kommun ska vi vara öppna för och utveckla samverkan, samarbete och samgående. Det ska ske inom fler områden med fler partners, såväl internt som externt, lokalt som globalt. För att vara drivande i samhällsutvecklingen krävs det att vi har kunskap och förståelse för samspelet mellan olika lokala, nationella och internationella processer. Samverkan ger ökad förståelse för andra och nya erfarenheter. Kommunens roll förändras och samverkan sker med fler aktörer från olika delar av samhället, till exempel ideell sektor, privata företag och genom ökad delaktighet från medborgare, kunder/brukare. Samverkan kan också vara ett sätt att hitta resurseffektiva lösningar för uppgifter som kommunen inte själv har resurser att klara.

Kvalitet och ständiga förbättringar ger hållbar utveckling

Det finns många viktiga kopplingar mellan ett välfungerande kvalitets- och förbättringsarbete och möjligheterna att utveckla verksamheter på ett hållbart sätt. Genom att integrera dessa två områden mer med varandra kan många viktiga synergieffekter därför uppnås.

Det finns dessutom en stor mängd metoder och verktyg som starkt skulle kunna bidra till att på ett systematiskt och målmedvetet sätt skapa en mer hållbar utveckling och ett hållbarhetsarbete baserat på fakta och handling.

Effektiviteten i våra processer påverkar mängden resurser som krävs för att leverera tjänster av god kvalitet utifrån efterfrågan. Att arbeta systematiskt med förbättringar och processutveckling bidrar till att skapa både lönsamhet och hållbar utveckling.

Kvalitet innebär i grunden att möta kunders behov och förväntningar. En kundfokuserad verksamhet har god förmåga att utveckla just de varor och tjänster som på bästa sätt tillfredsställer kundens behov. På så sätt uppnås också resurseffektivitet.

Hållbarhetsarbetets dimensioner:

Effektiva processer kräver mindre resurser för att leverera önskat resultat.

Ökat värdeskapande och kundfokus optimerar resursanvändandet.

Fokus på kvalitet minskar onödigt slöseri.

Välfungerande och effektiva verksamheter skapar ekonomisk hållbarhet.

Delaktiga och involverade medarbetare trivs och mår bättre.

Det pågår ett arbete i Lidköpings kommun för ökad processorientering och införande av ett kommungemensamt ledningssystem. Det handlar om att styra processer och säkerställa arbetssätt som leder till kvalitet. Utgångspunkten för vårt ledningssystem är kundbehov och målet är nöjda kunder.

Övergripande uppdrag till samtliga nämnder

I samband med kommunfullmäktiges beslut om SPB 2017-2019 gavs ett uppdrag att hitta resultatförbättrande åtgärder motsvarande 20 mnkr per år för 2018 och 2019.

Kommunen ska aktivt motverka alla former av diskriminering i människors vardag och öka tillgängligheten till arbete. En ökad samordning och samverkan ska ske inom integrationsarbetet för att invandrare och flyktingar ska få möjlighet att bli delaktiga i samhället. Lidköping är en klimatkommun. Satsning på kollektivtrafik, biogas, en utvecklad avfallssortering och aktivt energibesparingsarbete ska fortsätta.

Utöver uppdragen som redovisas per nämnd ges även respektive nämnd i uppdrag att redovisa personalförsörjningsläget för planperioden 2018-2020.

Specifikt önskas följande:

- En kartläggning av nuläget gällande personalförsörjning
- En behovsanalys för planperioden samt på fem års sikt.
- Vad för satsningar bör göras för att säkerställa behovet av personalförsörjning, i första hand för planperioden 2018-2020 samt på längre sikt.

Uppdrag till nämnderna

Nedan redovisas politiska uppdrag samt sammanvägda indikatorer per verksamhetsområde. Uppdragen har sin bakgrund i den politiska inriktningen som majoritetspartierna formulerat för mandatperioden 2015-2018. De sammanvägda indikatorerna redovisas i kommunfullmäktiges styrkort indikator nummer 17. De underliggande indikatorerna redovisas i respektive nämnds styrkort.

Barn- och skolenämnd

Uppdrag

- Barnomsorgen ska hålla hög kvalitet och ha god tillgänglighet
- Barngruppernas storlek ska på sikt minskas
- Elever ska trivas och känna trygghet i skolan
- De elever som behöver särskilt stöd ska få detta i tillräcklig omfattning
- Elevhälsan ska stärkas
- Fler ungdomar ska bli behöriga till gymnasieskolan

SI – Förskola och skolbarnomsorg

- Antal barn per årsarbetare i förskolan
- Antal barn per årsarbetare inom skolbarnomsorgen
- Andel inskrivna barn i förskolan
- Andel inskrivna barn i fritidshem

- Andel högskoleutbildad personal förskola
- Andel högskoleutbildad personal fritidshem
- Kostnad per inskrivet barn i förskola
- Kostnad per inskrivet barn i fritidshem
- Referenskostnad fritidshem inkl öppen fritidsverksamhet, kr/inv
- Referenskostnad förskola inkl öppen förskola, kr/inv
- Kund/Brukarnöjdhet

SI – Grundskola

- Andel elever i åk 6 godkända på nationella prov i svenska
- Andel elever i åk 6 godkända på nationella prov i matematik
- Andel elever i åk 6 godkända på nationella prov i engelska
- Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel
- Andel behöriga till gymnasieskolans program
- Genomsnittligt meritvärde åk 9
- Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen
- Antal elever per lärare
- Elever i åk 8 – elevernas syn på skolan och undervisningen (trygghet, trivsel)
- Kund/Brukarnöjdhet
- Nettokostnadens avvikelse från standardkostnad per grundskoleelev, 5-årsm, hemkommun, (%)

Utbildningsnämnd

Uppdrag

- Eleverna ska känna trygghet i skolan
- Alla elever ska gå ur skolan med godkända betyg
- De elever som behöver särskilt stöd skall få det i tillräcklig omfattning
- Öka samverkan med högskolor/universitet/företag/organisationer/verksamheter inom respektive kunskapsområde

SI – utbildning

- Andel elever som blir antagna på sitt förstahandsval (könsuppdelat)
- Andel övergångar till högskola inom 3 år efter avslutad utbildning i gymnasiet
- Andel ungdomar som etablerat sig på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning
- Andel lärare med lärarlegitimation eller lärarexamen
- Kund/brukarnöjdhet
 - Campus
 - DLG
- Nettokostnaden per elev, avvikelse från standardkostnad per gymnaielev (treårsmedel) totalt.

Vård- och omsorgsnämnd

Uppdrag

Långsiktigt säkerställa att ge de äldre:

- Äldreomsorg utifrån individuella behov
- Inflytande och möjlighet att påverka det egna boendet samt service
- Brukarnas valmöjlighet och inflytande ska öka
- Stöd och service till personer med funktionsnedsättning ska utgå från varje persons behov och önskemål. Omvårdnad och pedagogiskt stöd ska erbjudas för att möjliggöra personlig utveckling. Individuella genomförandeplaner ska upprättas för att möjliggöra delaktighet och livskvalité i samhället på ett jämlikt sätt.

SI – äldreomsorg

- Väntetid till särskilt boende
- Antal vårdpersonal som en vårdtagare möter under 14 dagar
- Kund/Brukarnöjdhet, helhetsbedömning hemvård
- Kund/Brukarnöjdhet, helhetsbedömning särskilt boende
- Avvikelse redovisad kostnad och strukturårsjusterad standardkostnad äldreomsorg

SI – handikappomsorg

- Avvikelse redovisad kostnad och strukturårsjusterad standardkostnad LSS
- Kund/Brukarnöjdhet, helhetsbedömning funktionshinder

Social- och arbetsmarknadsnämnd

Uppdrag

- Utslagning från arbetsmarknaden ska förhindras genom tidiga insatser
- Förebygga och minska negativa konsekvenser av alkohol- och drogmissbruk
- Öka samverkan med olika myndigheter och mellan förvaltningar
- Öka möjligheterna för människor med funktionshinder eller långtidsarbetslösa att komma i arbete

SI – Social och arbetsmarknad

- Kund/Brukarnöjdhet
- Andel ungdomar (13-21) som ej återaktualiserats inom 1 år
- Andel vuxna (21-) som ej återaktualiserats inom 1 år
- Referenskostnad individ- och familjeomsorg kr/inv

Kultur och fritidsnämnd

Uppdrag

- Idrott- fritids- och kulturkommunen i Lidköping ska erbjuda ett utbud som är tillräckligt för alla.
- Badhuset ska fortsatt underhållas i syfte att drift säkerställs.

SI – Kultur och Fritid

- Hur medborgarna ser på sina möjligheter att utöva sina fritidsintressen
- Kundnöjdhet
- Nettokostnad i relation till jämförbara kommuner kr/inv fritid

- Nettokostnad i relation till jämförbara kommuner kr/inv kultur

Samhällsbyggnadsnämnd

Uppdrag

- Strandmiljön vid Framnäsbadet ska rustas upp och en långbrygga ska påbörjas
- Säkerställa och utveckla Råda Ås som rekreations- och friluftsområde
- Utveckla cykel- och promenadstråk
 - cykelväg från Lidköping till Läckö
 - cykelväg från Lidköping till Vinninga
- Förbättra belysningen av promenadstråk och uppehållsplatser
- Vid planering ska hänsyn tas till stadsnära skogar och grönområden

SI – Samhällsbyggnad

- Antal bostäder i nya antagna detaljplaner
- Kommunens skogsinnehav
- Antal kilometer gång- och cykelväg
- Kostnad i förhållande till rikets snitt och jämförbara kommuner kr/inv
- Kundnöjdhet

Teknisk servicenämnd

SI – Teknisk service

- Andel medborgare som är nöjda med kommunens system för avfallssortering
- Vattenkvalitet
- Svinn vattenledning
- Böter för elavbrott som varar längre än 12 timmar
- Kundnöjdhet

Miljö- och byggnämnd

SI – Miljö och bygg

- Antal ärenden som gått nämnden emot
- Handläggningstid byggärenden delegationsbeslut
- Handläggningstid byggärenden nämndsbeslut
- Handläggningstid miljö-hälsa ärenden delegationsbeslut
- Handläggningstid miljö-hälsa ärenden nämndsbeslut
- Handläggningstid strandskyddsärenden delegationsbeslut
- Handläggningstid strandskyddsärenden nämndsbeslut
- Kundnöjdhet

Intern service

Uppdrag

- Fastighet – prioritera underhåll för långsiktig ekonomisk hållbarhet
- Kost – i samverkan med berörda nämnder förbättra matupplevelsen

- Att tillsammans med berörda nämnder fortsätta arbetet med att implementera tillagningskök i den takt ekonomin tillåter
- Maten ska lagas från grunden så nära kunden som möjligt med bra råvaror
- Andelen upphandlade ekologiska och FairTrade-produkter ska öka i kommunen

SI - Intern Service

- Andelen miljömärkta livsmedel och Fairtrade av totala mängden livsmedel (mätt i kr) handlat av grossist
- Kundnöjdhet
- Pris i jämförelse med mätbara kommuners snitt:
 - Kost
 - Städ
 - Fastighet

Ekonomisk omvärldsanalys

Ekonomisk utveckling – i ett kortare perspektiv

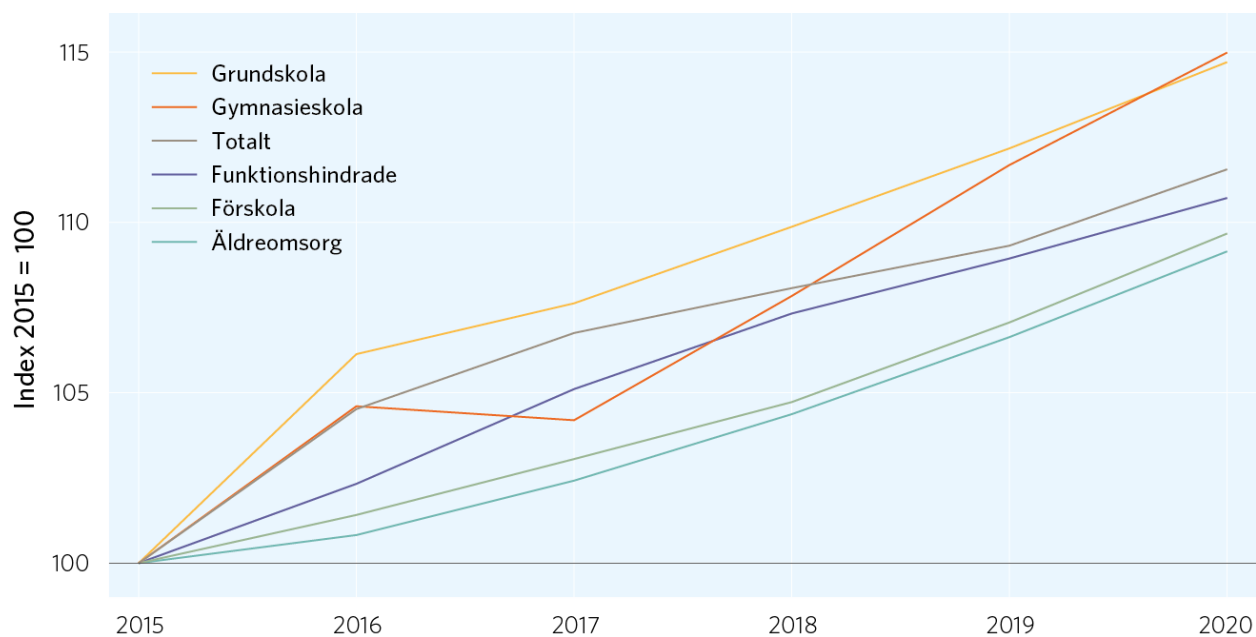
Underlagen nedan är hämtade från SKL:s rapport från oktober om den offentliga ekonomins utveckling.

Ekonomisk utveckling

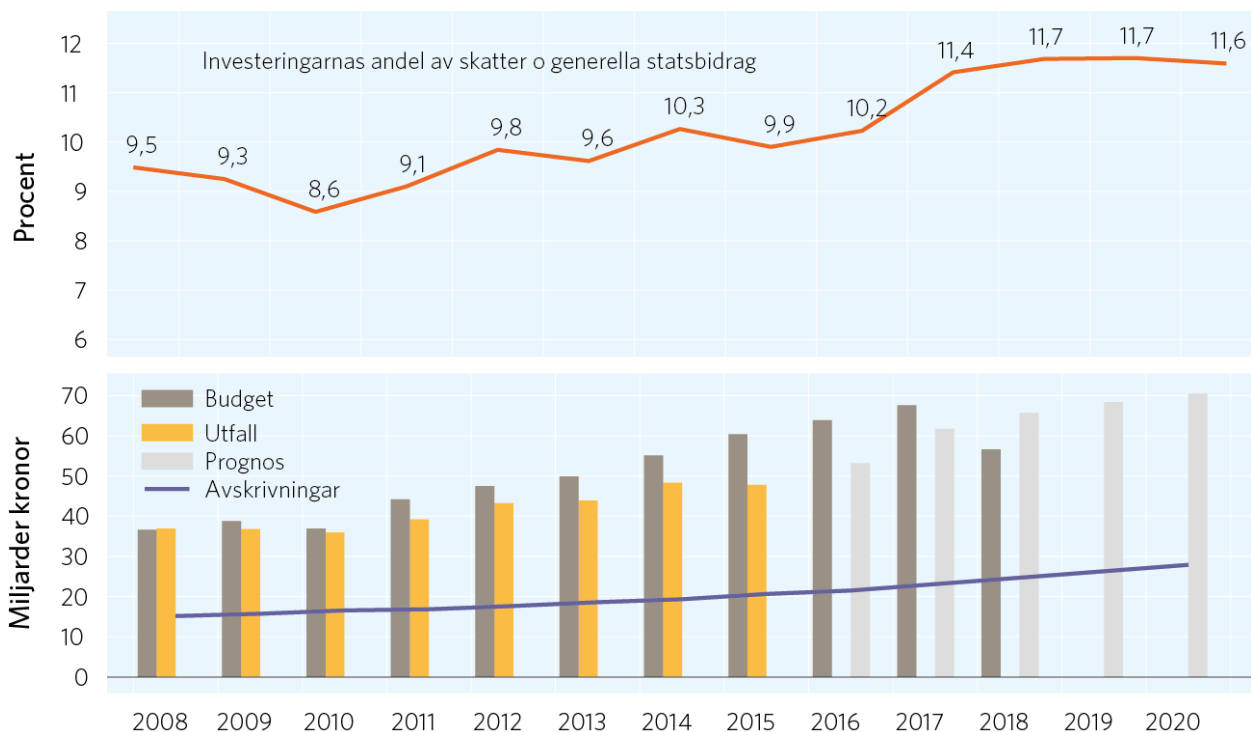
Efter en åtta år lång lågkonjunktur har den svenska ekonomin i år nått konjunkturrell balans. En fortsatt snabb utveckling av inhemsk efterfrågan gör att konjunkturen förstärks ytterligare och den svenska ekonomin glider in i ett tillstånd av allt knappare resurser med tilltagande pris- och löneinflation som följd. För åren 2018-2020 har ingen egentlig prognos gjorts. Bedömningen för dessa år utgår i stället från antagandet om att den svenska ekonomin efter en kortare period av högkonjunktur återgår till konjunkturrell balans. Det gör att tillväxttalen för BNP blir väsentligt lägre jämfört med åren 2015-2017. Utvecklingen ligger mer i linje med hur BNP har utvecklats historiskt.

Den pågående konjunkturuppgångens starka utveckling av arbetade timmar har gett bra skjuts åt skatteunderlaget i reala termer de senaste åren. Den utvecklingen fortsätter ytterligare en tid, men dämpas nästa år när konjunkturen går in i en lugnare fas med mindre sysselsättningsökning. När SKL ser bortom 2017 blir ökningstalen för skatteunderlagets reala utveckling lägre. Det är främst en konsekvens av att sysselsättningsutvecklingen försvagas när konjunkturen viker ner mot normalläge.

Det demografiska trycket kommer att vara synnerligen starkt många år framöver. Enligt SCB:s befolkningsprognos från maj i år kommer de demografiskt betingade behoven i genomsnitt att öka med drygt 1,5 procent årligen de kommande tio åren. Åren 2016-2020 ligger genomsnittet på 1,7 procent per år. Det kan jämföras med 0,6 procent per år för åren 2000-2015.



I de kommunala budgetarna planeras för en klar högre investeringsnivå de kommande två åren. Prognosen och kalkylen utgår från kommunernas budget och plan. För kalkylåren innebär det investeringar på drygt 11 procent av skatter och bidrag.



Det starka demografiska trycket de kommande åren och den samtidiga försvagningen av skatteunderlagsökningen ställer kommunerna inför svåra problem. Det kräver åtgärder på skattunderlagssidan, med insatser för att öka sysselsättningsnivån, framförallt hos personer som flyktinginvandrat till Sverige. Det har hittills tagit alldeles för lång tid att integrera flyktinginvandrare på arbetsmarknaden, och inte ens efter lång tid är nivån tillräckligt hög.

Det står klart att kommunsektorn står inför stora verksamhetsmässiga och ekonomiska utmaningar. Kostnadsökningarna kommer att tillta, samtidigt som intäkterna ökar långsammare. I bästa fall kan detta scenario skjutas fram något eller några år på grund av tillfälliga faktorer, men alla kalkyler pekar mot en utveckling i en riktning som innebär svåra finansieringsproblem för kommuner och landsting. Det är därför nödvändigt att redan nu ha ett starkt fokus på åtgärder som kan bromsa kostnadsutvecklingen. Det finns ingen enskild lösning utan det kommer krävas en rad åtgärder under lång tid.

En ökad skattekraft genom att fler kommer i arbete är utan tvekan den viktigaste grundförutsättningen för att bättre kunna finansiera välfärdstjänsterna. Då är det viktigt att integrationen förbättras avsevärt, att utbildningen förbättras och även att välfären i övrigt fungerar bra. Det krävs också avsevärda effektiviseringar inom de kommunala verksamheterna, främst genom införandet av ny teknik och nya lösningar när det gäller välfärdstjänster.

Digitalisering är en av vår tids tekniska genombrott med en betydande potential för att effektivisera all informationshantering såväl internt inom kommuner och landsting som gentemot brukarna. Därtill kommer annan teknik, såsom automatisering, robotisering, artificiell intelligens, röststyrning, språköversättning i realtid etc. Med rätt samarbete finns här en möjlighet för Sverige att bli ett föregångsland när det gäller välfärdsproduktion. Den förbättrade tillgången till data om kvalitet och effektivitet på många områden och utvecklingen av nya jämförelsemetoder behöver få ett större genomslag i arbetet med att effektivisera olika verksamheter.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP*	3,8	3,2	2,8	1,9	1,6	1,7
Sysselsättning, timmar*	1,0	1,8	1,3	0,3	0,0	0,2
Relativ arbetslöshet, nivå**	7,4	6,9	6,3	6,6	6,7	6,7
Timlön, nationalräkenskaperna	3,2	2,3	3,0	3,1	3,4	3,4
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	2,6	2,8	3,1	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	0,6	1,2	1,8	1,9	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	1,0	1,9	3,0	2,6	2,7
Realt skatteunderlag	2,0	2,2	1,8	0,8	0,5	0,7

*Kalenderkorrigerad utveckling. **Procent av arbetskraften 15-74 år

Källa: SKL, dec 2016

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015-2020
SKL, dec	5,0	4,8	4,4	3,6	3,5	3,8	28,0
SKL, okt	4,8	5,0	4,5	3,9	3,8	3,9	28,9
Reg, sep	5,2	5,0	5,2	4,2	4,2	4,1	31,4
ESV, nov/dec	5,1	5,1	4,4	4,2	3,9	3,9	29,7
SKL, aug	4,8	4,8	5,6	4,1	4,1		

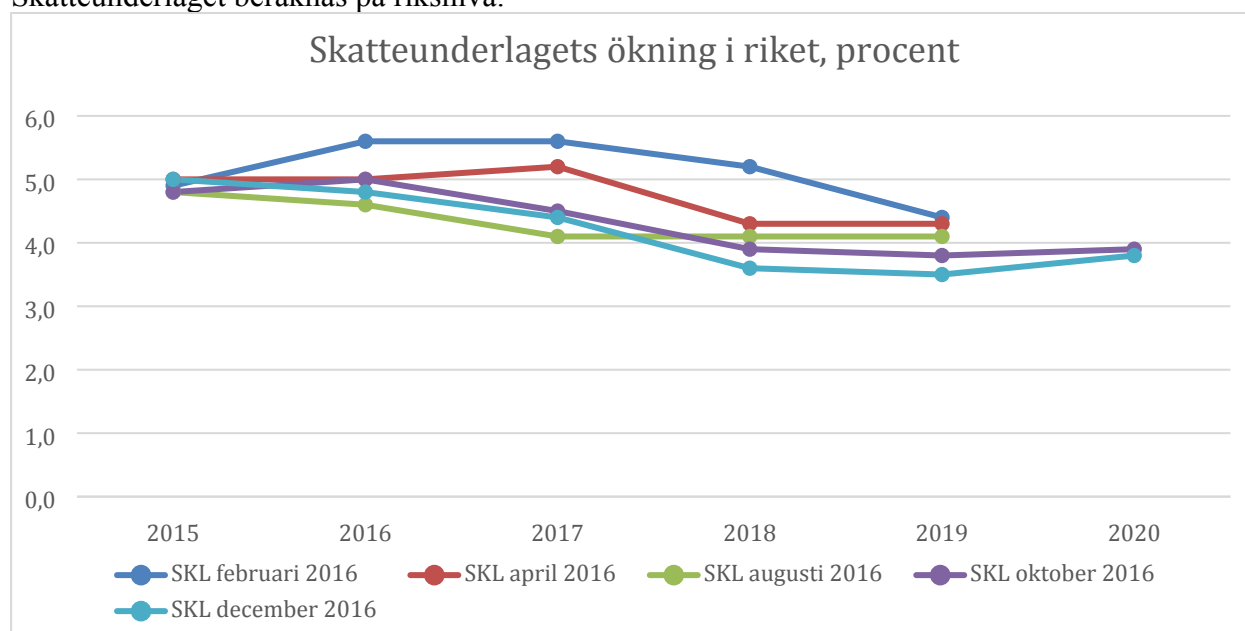
Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKL.

Långtidsprognos för Lidköpings kommun

Den tidigare genomförda långtidsprognosen pekade på att Lidköpings kommun står inför betydande utmaningar i likhet med övriga kommuner i landet. Den demografiska utvecklingen kommer att innebära påfrestningar på kommunens ekonomi, främst utifrån att ökade behov finns inom flertalet verksamheter, samtidigt som kommunen har ett ambitiöst investeringsprogram framför sig. Nuvarande modell med målgruppspeng kopplat till vissa verksamheter, riskerar att generera alltför stora belopp utifrån att kostnaderna måste finansieras genom skatteintäkter, statsbidrag och taxor och avgifter.

Ekonomiska planeringsförutsättningar**Kommunalskatt och kommunalekonomisk utjämning**Kommunalskatt

De kommunala skatteintäkterna beror på hur skatteunderlaget utvecklas. Skatteunderlagets utveckling består i huvudsak av två komponenter; antalet arbetade timmar och timlönen. Skatteunderlaget beräknas på riksnivå.



Kommunalekonomisk utjämning**Inkomstutjämning**

I inkomstutjämningen sker en utjämning av skattekraft som garanterar alla kommuner respektive landsting får ett i stort sett lika stort skatteunderlag per invånare. Staten skjuter här till medel som garanterar alla kommuner 115 procent av rikets medelskatte kraft (förenklat uttryckt).

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningsystemet syftar till att utjämna strukturella kostnadsskillnader mellan enskilda kommuner, så att alla kommuner får likvärdiga förutsättningar att bedriva verksamhet. Systemet bygger på en rad olika parameter och bygger på tillgänglig statistik över befolkningsmässiga, sociala och geografiska skillnader mellan kommunerna. För Lidköpings kommun innebär nuvarande prognos över skatteunderlaget och den kommunalekonomiska utjämningen följande belopp:

Decemberprognosen 2016	Utfall	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos
Skattesats 21,26	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skatteintäkter	1 582,0	1 651,8	1 754,1	1 807,9	1 856,8	1 913,2
Inkomstutjämning	291,1	305,5	308,1	310,3	321,6	334,2
Kostnadsutjämning (inkl regleringsavg)	- 59,2	- 54,4	- 59,7	- 69,2	- 69,7	- 68,1
Utjämningsbidrag LSS	13,6	16,6	17,9	18,0	18,0	18,1
Fastighetsavgift	69,2	71,4	74,2	74,2	74,2	74,2
Generella bidrag från staten	2,9		-	13,8	9,9	5,9
	1 899,6	1 990,9	2 094,6	2 155,0	2 210,8	2 277,5
Oktoberprognosen 2016				2 153,1	2 213,7	2 280,5
Skillnad				1,9	- 2,9	- 3,0

Skillnaden mellan oktoberprognosen och decemberprognosen får betraktas som marginella. Nästa skatteprognos förväntas bli tillgänglig i mitten av februari.

Skattesats

Skattesatsen i Lidköpings kommun uppgår för närvarande till 21,26 kronor. Denna rapport baseras på denna skattesats.

Förändring av skattesatsens storlek

En förändring av skattesatsens storlek med 10 öre motsvarar 8,5 mnkr i 2018 års nivå.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader	2018	2019	2020
Kapitalförvaltningen	65,1	65,1	65,1
Övriga finansiella intäkter	1,2	1,2	1,2
Borgensavgift	3,4	3,4	3,4
Administrativ avgift internbanken	1,6	1,6	1,6
Ränteintäkter internbanken	15,9	15,9	15,9
Summa finansiella intäkter	87,2	87,2	87,2
Räntekostnader kommunen	-7,8	-7,7	-8,3
Övriga finansiella kostnader	-4,5	-5,5	-6,5
Administrativa kostnader internbanken	-1,6	-1,6	-1,6
Räntekostnader internbanken	-15,9	-15,9	-15,9
Summa finansiella kostnader	-29,8	-30,7	-32,2
Finansnetto	57,4	56,5	55,0

Finansiella intäkter

Finansiella intäkter utgörs av utdelningar från och värdeuppgång av kommunens fondplaceringar. Enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige 2010-06-01, ska budgeten för kapitalavkastning baseras på ursprungligt placerat kapital reducerat med avsättningar för pensioner. Med en kalkylmässigt antagande om genomsnittlig avkastning på 5 procent på anskaffningsvärdet uppgår de budgeterade intäkterna till 65,1 mnkr per år.

Pensionsavsättningarna uppgår till 100 mnkr. 65,1 mnkr motsvarar ca 3 procent av nuvarande marknadsvärde, vilket är i enlighet med målsättningen för kommunens långsiktiga medelsförvaltning inom riktlinjen för finansiella placeringar.

Övriga finansiella intäkter består av utdelningar från kommunens helägda bolag, ränteintäkter samt övriga intäkter. Övriga finansiella kostnader består i huvudsak av finansiella kostnader för pensioner.

Krediter och räntekostnader kommunen

Kommunen började 2008 att låna medel för att täcka investeringsutgifterna. Det totala krediterna beräknas till cirka 370 mnkr i december 2016. Med en räntesats på 1,75 procent för tillkommande upplåning och hänsyn tagen till redan kända räntevillkor för befintlig upplåning under 2018-2020 uppgår de budgeterade räntekostnaderna till 7,8 mnkr 2018 och 7,3 mnkr 2019 och 8,3 mnkr 2020. Kalkylen baseras på en ökad upplåning om 150 mnkr årligen 2017-2020. Internbankens räntekostnader för befintlig lånestock ligger väsentligt under den kalkylerade räntesatsen för tillkommande upplåningsbehov. Kommunens finanspolicy innebär att lån hela tiden omsätts och den trend som varit hittills under bankens existens med sjunkande räntor förväntas nå botten eller har eventuellt nått botten. Detta tillsammans med osäkerhetsfaktorer i omvärlden kan motivera att den budgeterade räntenivån för tillkommande upplåning ligger över den räntenivå som internbanken levererar i utgångsläget. Räntekostnaderna för kommunens lån påverkas av hur stor lånevolymen kommer att vara under budget- och planperioden.

Intäkter och kostnader internbanken

Ränteintäkter internbanken avser de intäktsräntor som kommunen erhåller från de kommunala bolagen på de reverserna som finns upprättade mellan kommunen och respektive bolag. Dessa

motsvaras av de verkliga kostnaderna för upplåningen och återfinns under rubriken räntekostnader internbanken.

Kommunens internbank finansieras genom de avgifter som bolagen betalar för tjänsten internbank. Dessa uppgår i kalkylen ovan till 1,3 mnkr och avser en avgift på 0,1 procent (dvs 10 punkter) på upplåningsvolymen. Kostnaderna för internbanken omfattar 1,3 mnkr och avser personalkostnader och övriga omkostnader för internbankens arbete.

Borgensavgift

Kommunen kan gå i borgen för ett kommunalt företag eller en förening som verkar inom en verksamhet som kommunen normalt verkar inom. Kommunen erbjuder en finansiell säkerhet för gäldenärens lån och ikläder sig fullt betalningsansvar vid ekonomiska problem hos gäldenären. En borgensavgift är en avgift som borgenären tar ut som kompensation för den risk som borgenären, dvs kommunen, utsätter sig för.

Men borgensavgiften ska även täcka och neutralisera det stöd som kommunens genom sin styrka ger sina företag som verkar på en konkurrensutsatt marknad. Samtliga kommunala bolag omfattas av EU:s konkurrensdirektiv. För bostadsbolaget gäller dessutom den nya lagstiftningen om kommunala bostadsaktiebolag (den så kallade ”allvill – lagen”). Denna lagstiftning förtydligar EU:s konkurrensdirektiv för de kommunala bostadsbolagen.

Borgensavgiftens storlek för 2017 är enligt nedan. Ingen förändring föreslås för 2018-2020.

AB Bostäder i Lidköping	0,25 %
Lidköpings Värmeverk AB	0,15 %
Lidköpings Näringslivsfastigheter AB	0,25 %
Lidköping Hovby Airport AB	0,25 %

Finansnetto – budget i balans?

Kommunens positiva finansnetto har möjliggjort att kommunen kan bedriva verksamhet i större omfattning/högre ambitionsnivå än vad som varit möjligt med enbart skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Det föreligger dock en risk i att inför varje enskilt budgetår räkna med en värdeuppgång i storleksordningen 5 procent på ursprungligt anskaffningsvärde per år. Svängningar på kapitalmarknaderna påverkar kommunens budget i stor utsträckning, både genom kapitalförvaltningen men också via skuldförvaltningen. Budget- och planåren för 2018 och framåt beräknas på en nettokostnad kring 103-104 procent av skatt och kommunal-ekonomisk utjämning.

Beräkningsförutsättningar

Volymförändringar i verksamheterna

Styrmodellen omfattar en metod för att justera nämndernas budgetramar efter demografiska förändringar, så kallade målgruppsförändringar. Beräkningarna utgår från den befolkningsprognos som kommunen uppdaterar årligen med utgångspunkt från grunddata som erhålls från statistiska centralbyrån (SCB).

Modellen började användas första gången inför budgeten 2008, de ackumulerade beslutade förändringarna till och med SPB 2017-2019 framgår av nedanstående tabell. Nämndernas kommunbidrag framgår av beloppet inom parentes.

Utbildningsnämnden (185 mnkr 2017)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Akkumulerat UTN	6 498	8 093	6 845	135	-7 856	-17 858	-23 924	-32 889	-40 368	-41 371	-39 640	-34 648

Vård och omsorgsnämnden (647 mnkr 2017)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Varav LSS		3 740	15 263	32 979	27 575	25 519	19 172	13 481	15 108	26 410	26 410	26 410
Varav ÅO	3 776	4 509	6 717	6 244	5 298	5 914	7 243	10 210	12 842	20 281	23 862	21 974
Varav SoL							5 708	4 021	2 197	3 397	3 397	3 397
Politisk prioritering ÅO						-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Totalt ackumulerat VON	3 776	8 249	21 980	39 223	32 873	29 433	30 123	25 712	28 147	48 088	51 669	49 781

Barn- och skolenämnden (698 mnkr 2017)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Grundskola ackumulerat volym	-10 816	-21 671	-25 259	-38 876	-46 263	-45 149	-42 706	-40 669	-34 891	-25 189	-13 952	-3 394
Grundskola politisk prioritering						13 800	15 800	18 800	19 750	21 612	22 562	22 562
Grundskola ackumulerat netto	-10 816	-21 671	-25 259	-38 876	-46 263	-31 349	-26 906	-21 869	-15 141	-3 577	8 610	19 168
Förskola ackumulerat volym	366	2 679	4 352	8 693	9 539	9 578	4 042	5 032	2 754	5 417	12 619	18 550
Förskola skolb oms politisk prioritering	10 000	10 000	10 000	13 000	21 000	21 000	26 633	26 661	26 641	26 641	26 641	26 641
Förskola ackumulerat netto	10 366	12 679	14 352	21 693	30 539	30 578	30 675	31 693	29 395	32 058	39 260	45 191
Totalt ackumulerat BSN	-450	-8 992	-10 906	-17 183	-15 724	-771	3 769	9 824	14 254	28 481	47 870	64 359

I strategisk plan och budget 2017-2019 tidigare lades ersättningar för volymökningarna ett år. Tidigare har befolkningsförändringen antagits slå igenom fullt ut den sista december aktuellt år och volymförändringarna för respektive år har ersatts året efter i målgruppsberäkningarna. Tidigareläggningen innebär att nämnderna kompenseras fullt ut från den 1 januari för beräknade volymökningar.

I inriktningsbeslutet för SPB 2018-2020 har ingen målgruppsberäkning gjorts. Tidigare har beräkningar gjorts för sista året i planperioden utifrån föregående års prognos, men för SPB 2018-2020 kommer beräkningar av volymförändringar att göras först när det finns en ny befolkningsprognos att göra avstämning mot.

Elpriser

Elpriserna har prognostiserats enligt följande per kilowattimme:

2018 – 82 öre/kWh

2019 – 76 öre/kWh

2020 – 75 öre/kWh

Priset inkluderar skatter och nätavgifter men inte moms. 2018 och 2019 är enligt vad som mäklats, 2020 är prognos.

Personalkostnadsökningar

Ökningen av personalkostnaderna budgeteras centralt under kommunstyrelsen i särskilt anslag. Nämnderna erhåller tilläggsanslag när löneavtalen är kända. Nämndernas ramar är i 2016 års nivå, vilket innebär att budgetanslaget för personalkostnadsökningar i lönepotten under kommunstyrelsen omfattar 2017, 2018, 2019 och 2020 års personalkostnadsökningar.

Kommunala gruppers löneutveckling är svår att förutspå, men då skatteunderlagsuppräknings under perioden är relativt hög årligen, är det ändå en markör för att ligga på en relativt hög nivå budgetmässigt avseende lönepotten. En sammanställning över aktuella prognoser för timlöneutvecklingen indikerar att flera prognosmakare tror på en löneutveckling som överstiger

den nivå som beslutades i föregående budget på 3,2 %. I budgetförslaget ligger 3,2% för 2018, 3,3 % för 2019 och 3,4 % för 2020.

Personalomkostnader, PO-pålägg

Personalomkostnadspålägget (PO) uppgår 2017 till 38,33 procent för samtliga grupper. PO-pålägget har tidigare varit budgeterat till 38,43 procent. PO-pålägget antas vara oförändrat för perioden 2018-2020 och nämndernas ramar är omräknad med hänsyn till det sänkta PO-pålägget.

Inflationsuppräkningsintäkter och övriga kostnader

Nämndernas budgetramar år 2020 är beräknade utifrån 2019 års ramtilldelning. Den största delen av kostnadsmassan är personalkostnader, vilka nivåjusteras efter det att avtalen blivit kända. Den post som omfattar övriga kostnader justeras genom att en uppräkningsfaktor sker med hänsyn till inflationstakten för budgetåret. Sveriges kommuner och landstings prognos över konsumentprisindex för år 2019 uppgår till 2,9 procent. Nämndernas övriga kostnader i budgetramen är uppräknade med 2,0 procent.

Nämndernas intäkter justeras med motsvarande procentsats för 2020, det vill säga 2,0 procent.

Externa hyror

Intern Service Fastighet administrerar i princip samtliga hyresavtal i kommunen, även de externa hyresavtalen. De flesta externa hyresavtalen är indexerade och knutna till konsumentprisindex. Därför justeras nämndernas ramar med ett tillägg för en indexering av dessa hyror för 2020 (2,7 procent). Den senaste prognosen för KPI visar en lägre uppräkningsfaktor för 2018 och 2019 än det som är budgeterat. Eftersom omfattning på de externa hyrorna är liten har inte någon omräkning av ramarna gjorts på grund av den lägre prognosticerade ökningstakten för KPI dessa år.

Interna hyror

Från och med 2013 har de interna hyresnivåerna höjts för att klara av det underhåll som krävs och för ökade driftskostnader. Nämnderna har kompenserats för denna ökning. De interna hyrorna beräknas öka med motsvarande ökningstakt som de externa hyrorna och är därför justerade med 2,7 procent 2020. Nämnderna har fått kompensation för denna ökning i ramarna.

I strategisk plan och budget 2017-2019 har hyrorna räknats upp 2018 med 3,2 procent och 2019 med 3,1 procent. Enligt senaste prognosen för KPI beräknas de öka med 3,0 procent respektive 2,6 procent dessa år. Nämndernas ramar 2018 och 2019 är anpassade till nya prognosen för KPI.

Internränta

För 2018 avser Sveriges kommuner och landsting (SKL) att återkomma om internräntesats under februari månad. I budget och planperioden 2016-2018 användes 2,5 procent för internränta i nämndernas ramar. SKL:s senaste beräkning för internränta uppgår till 1,75 procent för 2017. I beräkningarna för 2018-2020 nedan har 1,75 procent använts för hela perioden. Nämndernas ramar är justerade för den ändrade internräntan.

Resultatbudget

Resultatbudgeten nedan är baserad på nämndernas detaljbudgetar för 2018 och planen för 2019-2020. Detta utgångsläge i budgetarbetet visas i nedanstående resultatbudget.

Resultatbudget	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter	1 219,7	1 265,7	1 276,5
Verksamhetens kostnader	- 3 293,3	- 3 408,3	- 3 486,6
Avskrivningar	- 145,0	- 157,0	- 157,0
Verksamhetens nettokostnader	- 2 218,6	- 2 299,6	- 2 367,1
Skatteintäkter	1 807,9	1 856,8	1 913,2
Generella statsbidrag och utjämning	347,1	354,0	364,3
Resultat före finansnetto	- 63,6	- 88,8	- 89,6
Finansiella intäkter	87,2	87,2	87,2
Finansiella kostnader	- 29,8	- 30,7	- 32,2
Resultat efter finansnetto	- 6,2	- 32,2	- 34,6
Resultatförbättringsuppdrag	20,0	20,0	
Resultat efter finansnetto och resultatförbättringsuppdrag	13,8	- 12,2	- 34,6

Följande parametrar är beaktade i ovanstående resultatbudget:

- Skatteprognosen från december månad
- Personalkostnadsökning lönepotten uppräkningsfaktor 3,2 %, 3,3 %, 3,4 % för 2018, 2019 och 2020
- Volymförändringar i verksamheterna (målgruppspengen) är beräknad med den gamla befolkningsprognosen för 2018-2019. Målgrupp för 2020 beräknas när det finns en ny prognos att stämma av mot. Då kan även 2018-2019 komma att ändras.
- Uppräkning övriga kostnader 2 % 2018-2020
- Uppräkning intäkter 2 % 2018-2020
- Nämndernas ramar är justerade med hänsyn till ökade hyror (interna och externa)
- Räddningsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Revisionen och Kommunfullmäktiges budgetramar är uppräknade med 3 % 2020 (omfattas inte av målgruppsberäkningar, lönepottens budgetering och övriga kostnads- och intäktsuppräknningar)

En hållbar ekonomisk utveckling

Lidköpings kommun använder 65 mnkr årligen från kapitalförvaltningen till att finansiera den löpande driftsbudgeten. Dessa medel måste, om inte försäljning sker, lånas upp.

De medel som kommunen kan finansiera sina investeringar för omfattar årets resultat, avskrivningarna och vissa pensionsavsättningar, totalt cirka 150 mnkr årligen i Lidköpings kommun. Kommunens planerade investeringar och finansiering av infrastruktur är omfattande. I tabellen nedan framgår att kommunen behöver anskaffa (521,1+324,2+313,0) cirka 1 158 mnkr i planperioden för att ha tillräcklig likviditet.

Finansbudget	2018	2019	2020
Medel från verksamheten			
Budgeterat resultat	13,8	-12,2	-34,6
Avskrivningar	145,0	157,0	157,0
Avsättningar semesterlöneskultsökning	7,0	7,0	7,0
Summa	165,8	151,7	129,4
Använda medel			
Investeringar, exkl statlig infrastruktur	531,0	366,0	308,0
Investering, nytt avloppsreningsverk	150,0	125,0	200,0
Väg 44	36,0		
E20		40,0	
GC Väg Läckö		10,0	
Deponin	35,0		
Att finansiera	752,0	541,0	508,0
Inv självfinansierandegrad % (inkl uttag om 65,1 mnkr)	30,7%	40,1%	38,3%
Finansiell avkastning	65,1	65,1	65,1
Medel att anskaffa, mnkr	- 521,1	- 324,2	- 313,5

Kommunens resultatbudget visar på sjunkande resultatnivåer under perioden 2018-2020. För att kunna genomföra omfattande investeringar som finns i beslutade planer krävs ett kontinuerligt arbete för att bromsa kostnadsutvecklingen och bibehålla en god resultatnivå. Med för låga resultatnivåer kommer kommunens soliditet på sikt att försämrans, och förmågan att hantera förändringar minskar.

I resultatbudgeten ingår det uppdrag som gavs i budgetbeslutet för SPB 2017-2019 om resultatförbättrande åtgärder om 20 mnkr 2018 och 2019. I relativa tal motsvarar det knappt 1% av nämndernas nettokostnader, och måste anses vara ett rimligt krav på produktivitet utveckling. Arbetet med effektivisering och verksamhetsutveckling behöver bedrivas både ur kvalitetssynpunkt och ur ekonomisynpunkt.

Budgetramar nämnderna 2018-2020

Budgetramar 2018

	Utgångs- läge	Justering interna hyror	Justering intern ränta	Ändrat PO- pålägg	Budgeterad nettokostnad 2018
Kommunfullmäktige	6 236				6 236
Revision	1 567				1 567
Lönepotten	80 392				80 392
Överförmyndare	2 916				2 916
KSV exkl IS	99 026	-10	-22	-31	98 962
Intern service	0				0
Vård- och omsorgsnämnd	653 530	-92	-126	-431	652 881
Barn- och skolnämnd	740 415	-159	-105	-412	739 738
Utbildningsnämnd	195 513	-71	-27	-137	195 278
Social- och arbetsmarknadsnämnd	175 897	-22	-2	-114	175 759
Samhällsbyggnadsnämnd	111 609	-6	-2 354	-50	109 199
Teknisk servicenämnd	4 500				4 500
Kultur- och fritidsnämnd	107 950	-20	-1 157	-34	106 739
Miljö- och byggnämnd	640				640
Räddningsnämnd	28 796	-8	-120	-16	28 653
	2 208				
SUMMA	987	-389	-3 913	-1 226	2 203 460

Budgetramar 2019						
	Utgångs- läge	Interna hyror ökning pga komponent	Justering intern ränta	Ändrat PO- pålägg	Justering interna hyror	Budgeterad nettokostn ad 2019
Kommunfullmäktige	6 423					6 423
Revision	1 614					1 614
Lönepotten	135 839					135 839
Överförmyndare	2 897					2 897
KSV exkl IS	100 241	67	-20	-32	-27	100 229
Intern service	2 000	-2 000				0
Vård- och omsorgsnämnd	653 259	507	-120	-440	-233	652 973
Barn- och skolnämnd	746 817	860	-120	-412	-437	746 709
Utbildningsnämnd	200 627	415	-28	-138	-183	200 693
arbetsmarknadsnämnd	176 029		-2	-114	-55	175 858
Samhällsbyggnadsnämnd	112 713	50	-2 418	-50	-15	110 280
Teknisk servicenämnd	-1 500					-1 500
Kultur- och fritidsnämnd	108 982	73	-1 157	-34	-52	107 812
Miljö- och byggnämnd	662					662
Räddningsnämnd	29 660	28	-130	-17	-20	29 521
SUMMA	2 276 263	0	-3 995	-1 236	-1 021	2 270 010

Budgetramar 2020										
	Utgångs- läge	Uppräkning intäkter	Kostnads justering inflation	Justering Interna hyror	Justering Externa hyror	Interna hyror ökning pga komponent	Justering intern ränta	Ändrat PO pålägg	Ramupp- räkning 3%	Budgeter ad nettokost nad 2020
Kommunfullmäktige	6 423								193	6 616
Revision	1 614								48	1 662
Lönepotten	194 785									194 785
Överförmyndare	2 897								87	2 984
KSV exkl IS	100 241	-828	1 819	148		67	-20	-32		101 394
Intern service	0									0
Vård- och omsorgsnämnd	653 259	-2 500	2 345	1 290		507	-120	-440		654 341
Barn- och skolnämnd	746 817	-1 957	3 611	2 419	5	860	-120	-412		751 223
Utbildningsnämnd	200 627	-2 158	1 559	1 013		415	-28	-138		201 289
arbetsmarknadsnämnd	176 029	-1 765	1 803	304	131		-2	-114		176 386
Samhällsbyggnadsnämnd	112 713	-1 221	1 549	85		50	-2 418	-50		110 708
Teknisk servicenämnd	-1 500									-1 500
Kultur- och fritidsnämnd	108 982	-432	1 151	291		73	-1 157	-34		108 874
Miljö- och byggnämnd	662								20	682
Räddningsnämnd	29 660			189		28	-130	-17	890	30 620
SUMMA	2 333 209	-10 862	13 837	5 738	137	2 000	-3 995	-1 236	1 238	2 340 065